

ULIGHED I DANMARK

Et samlet opråb for
Verdensmål #10 om
hvordan vi sammen
kan mindske uligheden
i Danmark

INDHOLD

INDLEDENDE KAPITLER

INTRODUKTION Mellempfolkeligt Samvirke	3
DELMÅL & INDIKATORER	4
BIDRAGSYDERE	8

DANMARK OG ULIGHED

KLIMA & ULIGHED Greenpeace	9
SUNDHED & ULIGHED FOA	10
KØN & ULIGHED Kvinderådet	12

VERDENSMÅL #10, DELMÅL I DANMARK

10.1: INDKOMST Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)	14
10.2: INKLUSION AF ETNISKE MINORITETER Mellempfolkeligt Samvirke	16
10.3: DISKRIMINATION AF ETNISKE MINORITETER Mellempfolkeligt Samvirke	18
10.4: YDELSER Næstehjælperne og Mellempfolkeligt Samvirke	20
10.5: FINANSSEKTOR Oxfam IBIS & Mellempfolkeligt Samvirke	22
10.7: SOCIAL DUMPING & TVANGSARBEJDE Aalborg Universitet og Mellempfolkeligt Samvirke	24
OPFORDRING	26

Kolofon:

Ulighed i Danmark — Et samlet opråb for Verdensmål #10 om hvordan vi sammen kan mindske uligheden i Danmark — Januar, 2021

Ansvarshavende: Lars Koch Redaktion: Ditte Ingemann og Yalda Barid Layout: Leo Scherfig

INTRODUKTION

AF MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE

Verdensmål #10 om mindre ulighed er fortsat ikke opnået her i 2020, men årets dramatiske udvikling har vist, at det om muligt er blevet endnu mere aktuelt. For selvom at Danmark stadig betragtes som et af de mest lige samfund i verden, har Corona-pandemien tydeliggjort uligheden i Danmark.

I denne rapport belyser vi gennem nyeste data og undersøgelser, hvordan vores samfund er på kurs mod mere ulighed. Rapporten afdækker ulighedens alsidige emner fra bl.a. økonomi til diskrimination. Fællesnævneren for dem alle er, at der er behov for flere langsigtede og holdbare politiske tiltag, frem for paroler og lappeløsninger. Det er derfor et vigtigt fremskridt at regeringen for nylig har lavet en redegørelse om ulighed, hvilket kan bidrage til mere viden om ulighed i Danmark. Men der er også behov for handling på den viden. For selvom Corona-pandemien lukkede store dele af samfundet ned, har 2020 også været et år fuld af oprør mod ulighed.

Klima fylder stadig for civilsamfundet, der holder et fast blik rettet mod beslutningstagerne. For regeringen er ved at levere et svigt over for de unge og de brede bevægelser, der har krævet en markant ændret klimapolitik og at Klimaloven med krav om at reducere CO₂-udledninger med 70% bliver gennemført. Den eskalerende klimakrise rammer særligt de mest udsatte mennesker i fattige lande. Regeringen har vist handlekraft mod corona-krisen, men har langt fra behandlet klimakrisen som den undtagelsestilstand, den er.

Den anden #MeToo bølge har sat de strukturelle uligheder mellem kønnene øverst på dagsorden. Det handler ikke blot om seksualkrænkelser og sexismen på arbejdsmarkedet, men om systematiske og institutionelle uligheder i muligheder, magt, løn og samværskultur. Ligestillingsministeren har adresseret den konkrete sexismen ved at kræve mere kontrol af virksomhedernes indsats på området og adgang til whistleblowerordninger¹, men opgøret med de dybereliggende institutionelle og kulturelle uligheder er en lang kamp. Black Lives Matter

bevægelsen belærte os om den diskrimination, Afro-danskere oplever, hvilket fik statsministeren til fra Folketingets talerstol at understrege, at der er racisme i Danmark og flere andre partier til at kræve handling på området. Samtidig bidrager statsministeren og andre magthavere selv til udskamning og diskrimination, når hun stigmatiserer indvandrerdrenge. Fagbevægelsen har også kæmpet bravt mod social dumping, som bl.a. har ført til den første aftale om kædeansvar, der sikrer mere ansvar for ordentlige arbejdsforhold på alle planer.

Sundhed og ulighed er helt centralt for 2020. For udover at regeringen ikke har formået at reducere den generelle sociale ulighed i sundhed², har Corona-krisen påvist, hvordan en pandemi tydeliggør og fremmer social ulighed. De mest udsatte for smitte er dem i de dårligst lønnede jobs og lavindkomstgrupperne på overførselsydelse, da de typisk arbejder i sundheds- og socialsektoren, der umuliggør hjemmearbejde. De lever oftere under trange boligforhold, hvilket er en vigtig faktor bag den større smitte blandt etniske minoriteter. I håndteringen af en pandemi er det derfor helt afgørende at udvise samfundssind over for samtlige befolkningsgrupper frem for udskamning af minoriteter.

Den økonomiske ulighed vil formentlig stige som følge af Corona-pandemien. Realindkomsten har været stigende for de 10 % rigeste af befolkningen og flere end 100.000 danskere tjener nu mere end en million kroner årligt. De 100 rigeste familier har set deres formuer stige med 100 milliarder kroner det sidste år under corona-krisen³. Vi har endnu ikke det fulde overblik over de endelige økonomiske konsekvenser for de 40% af befolkningen med lavest indkomst, men de foreløbige undersøgelser viser, at ledigheden især har ramt de ufaglærte og lavtlønnede, samtidig med at langtidsledige er skubbet endnu længere væk fra arbejdsmarkedet. Bankskandaler og skattely sager har fortsat været nogle af de mest opsigtsvækkende nyhedsemner i 2020. Bankernes forkerte opkrævninger i inkassosager har især ramt økonomisk sårbare personer, som i forvejen døjede med økonomiske udfordringer.

Sammenlagt viser vores rapport ulighedens alsidige aspekter, der skal sættes ind på for at opnå verdensmål #10 om reduktion af ulighed og alle de andre verdensmål inden 2030. Det seneste års indsats mod corona-krisen har vist, hvordan et stærkt velfærdssamfund kan holde hånden under virksomheder og borgere. Men regeringen har forsømt at bruge krisen og de enorme hjælpepakker til at kick-starte en grøn og mere retfærdig omstilling, der for alvor kan tage et opgør med uligheden. Vi håber, at læseren vil finde inspiration til, hvordan uligheden kan gribes an i håbet om et mere lige Danmark.

1) <https://politiken.dk/indland/art8010166/Ligestillingsminister-vil-rydde-op-i-seksuel-chikane-paa-arbejdspladserne>

2) <https://ifsv.ku.dk/nyheder/ny-rapport-hvordan-skaber-vi-mindre-ulighed-i-sundhed/>

3) <https://www.lighedstanker.dk/post/100-mia-til-de-100-rigeste-danskere>

DELMÅL OG INDIKATORER

KLIMA OG ULIGHED

Klima er ikke direkte medtænkt i Verdensmål #10 om Mindre Ulighed, men tilføjet til denne rapport, da klimaforandringer og ulighed gensidigt influerer hinandens udvikling.

MÅLING

Klimabistand fra Danmark til udviklingslandene, da det er her vi vurderer, Danmark som et rigt land kan bidrage bedst muligt til at mindske klimaskabt ulighed, der rammer hårdest i det globale syd. Ekstra klimabistand til udviklingslandene udover de 0,7 % af BNP Danmark giver i udviklingsbistand.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Regeringen og støttepartierne har afsat ekstra 100 millioner kroner i klimabistand på finansloven for 2021. Det er 2 procent af det, vi skylder verdens fattigste og mindre end på sidste års finanslov.

SUNDHED OG ULIGHED

Sundhed er ikke direkte medtænkt i Verdensmål #10 om Mindre Ulighed, men tilføjet til denne rapport, da social ulighed i sundhed er et alvorligt samfundsproblem, der influerer på flere niveauer.

MÅLING

Forskel på middellevetid mellem høj- og lavindkomstgrupper fordelt på mænd og kvinder, da det giver et tydeligt indblik i uligheden indenfor sundhed.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Det har i år ikke været muligt at fremskrive graf om middellevetid for mænd og kvinder opdelt på indkomstgrupper, da Danmarks Statistik eller andre kilder ikke opjusterer dette automatisk. Men vi ved at forskellen på levealder for de ufaglærte og akademikerne er øget siden 2002. Dengang var forskellen på restlevetiden for de to grupper ifølge beregningerne omkring 5,3 år. I 2014-18 var den steget til 7,6 år.

KØN OG ULIGHED

Køn er delvist medtænkt i Verdensmål #10 om Mindre Ulighed, men også tilføjet som et selvstændigt kapitel i denne rapport, da forskelsbehandling mellem køn i Danmark stadig er et stort samfundsproblem

MÅLING

Lønforskelle beregnet i forhold til kvinders løn.

UDVIKLING I 2020:

Bruttoløngabet målt på mænd og kvinders timeløn er fortsat stort, om end en smule faldende. Som set i grafen (s. 13) ses et meget lille fald i 2020 fra 14,7 % til 14,5 %, så der er stadig behov for forbedringer.

DELMÅL OG INDIKATORER

DELMÅL 10.1: GØR ULIGHEDEN I INDKOMST MINDRE

Inden 2030 skal der opnås og fastholdes en gradvis indkomststigning for de nederste 40 procent af befolkningen, der er højere end landsgennemsnittet.

MÅLING

Indikator angivet af Danmarks statistik er væksten i husholdningsudgifter eller indtægt pr. indbygger blandt de nederste 40 % af befolkningen og dem samlede befolkning. Vi anbefaler også at måle på udviklingen i bunden af indkomstskalaen sammenstillet med udviklingen blandt top 10 % og top 1 % og på løngabet mellem topledelse og medarbejdere.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Som grafen (s.15) viser, er stigningen i de 10% rigestes indkomster accelereret i 2019 i forhold til de 40% laveste indkomster. Vi ser under corona-krisen en tendens mod yderligere stigning i indkomster i toppen fra aktier, boligværdi og andre arbejdsfri indkomster fra kapital, mens de lavestlønnede bliver relativt hårdere ramt af arbejdsløshed under krisen. Løngabet mellem topchefer og medarbejdere stiger også fortsat.

DELMÅL 10.2: PROMOVER STØRRE SOCIAL, ØKONOMISK OG POLITISK INKLUSION FOR ALLE

Inden 2030 skal enhver, uanset alder, køn, handicap, race, etnicitet, oprindelse, religion eller økonomisk eller anden status, i højere grad inddrages i sociale, økonomiske og politiske beslutninger.

MÅLING

Indikator angivet af Danmarks Statistik er baseret på økonomisk inklusion om andel af mennesker, der lever for under 50 % af medianindkomsten, fordelt på alder, køn og personer med handicap. Vi anbefaler også at måle på social og politisk inklusion med Integrationsbarometrets Medborger indikator, der måler på antallet af indvandrere og efterkommere med ikkevestlig oprindelse, der føler sig inkluderet i det danske samfund og deltager i samfundslivet.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Der ses et lille fald af andelen, der lever for under 50 % af medianindkomsten fra 8,8 % i 2017 til 8,6 i 2019. Grafen (s.17) viser, at der sammenlagt ses et fald i antallet af indvandrere og efterkommere, der føler sig inkluderet og deltager i samfundslivet. Flere føler sig anerkendt for deres indsats i samfundet, men færre er medlem af en forening eller er politisk aktive, men der er stigning i valgførelse.

DELMÅL OG INDIKATORER

DELMÅL 10.3: GIV ALLE LIGE MULIGHEDER, OG STOP DISKRIMINATION

Alle skal sikres lige muligheder, ligesom samfundsforårsaget uligheder skal reduceres, bl.a. ved at afskaffe diskriminerende love, politikker og skikke, og ved at fremme hensigtsmæssig lovgivning, politikker og foranstaltninger til at imødegå dette.

MÅLING

Danmarks Statistik måler ikke på FN's indikator om andel af befolkningen, som har rapporteret, at de personligt har følt sig diskrimineret eller chikaneret indenfor de foregående 12 måneder på grundlag af en forskelsbehandling, der er forbudt ifølge den internationale menneskerettighedslovgivning. Vi anbefaler Integrationsbarometrets Ligebehandlingsindikator, der årligt måler antallet af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der oplever forskelsbehandling.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Indikatoren om Ligebehandling fra Integrationsbarometret (s.19) viser, at 45 % indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse oplever diskrimination pga. deres etniske baggrund, hvilket er samme procentdel målt i 2012. Så trods lille forbedring, ligger tallet på et stabilt, men højt niveau.

DELMÅL 10.4: FØR POLITIK, DER FREMMER FINANSIEL OG SOCIAL LIGHED

Der skal vedtages politikker, især finans-, løn- og socialpolitik, og gradvist opnås større lighed.

MÅLING

Danmarks Statistik angiver at arbejdskraftens andel af BNP, herunder løn og overførsel til social sikring, skal stige i forhold til kapitalens andel, hvis der skal opnås større lighed. Derudover anbefaler vi at måle på antallet af relativt fattige og antallet af børn i fattigdom.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Den officielle indikator (s. 21), viser at arbejdskraftens andel af BNP fortsat falder fra 51,3% i 2018 til 50,9% i 2019. Det indikerer en stigende ulighed, hvor kapitalindkomsten stiger på bekostning af arbejdsindkomsten, hvilket tilgodeser de største formuer og indkomster. Antallet af børn, der lever i fattigdom er faldet med 1.500 fra 2018 til 2019, mens der forventes en stigning i 2020 grundet corona-krisen.

DELMÅL 10.5: REGULER DE GLOBALE FINANSIELLE MARKEDER OG INSTITUTIONER BEDRE

Regulering og overvågning af de globale finansielle markeder og institutioner skal forbedres, og implementering af disse regulativer skal styrkes.

MÅLING

Danmarks Statistik måler på finansiell soliditet. Vi anbefaler derudover Tax Justice Networks Index, der viser finansiell gennemsigthed i lande baseret på 20 indikatorer, samt selskabsskatten som indikator på konkurrence mellem lande om skat.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Grafen (s.23) viser en forbedring af Danmarks score på gennemsigthed i Tax Justice Networks Index på 45 frem for 52. Tax Justice Networks Financial Secrecy Index 2020 viser en gennemsnitscore for 49 europæiske lande og territorier tilknyttet Europa på 58,7. Det er en lille fremgang i gennemsigthed fra 60,4 i 2018 og 63,8 i 2011, der dog lang vej igen. Den danske selskabsskat er uændret 22%.

DELMÅL OG INDIKATORER

DELMÅL 10.6: UDVIKLINGSLANDENE SKAL REPRÆSENTERES BEDRE I FINANSIELLE INSTITUTIONER

Udviklingslandene skal sikres øget repræsentation og stemme i beslutningstagning i de internationale økonomiske og finansielle institutioner, med henblik på at opnå mere effektive, troværdige, ansvarlige og legitime institutioner.

MÅLING

Danmarks Statistik måler på finansiell soliditet. Vi anbefaler derudover Tax Justice Networks Index, der viser finansiell gennem-sigtighed i lande baseret på 20 indikatorer, samt selskabsskatten som indikator på konkurrence mellem lande om skat. 10.6 indgår dertil heller ikke i denne rapport, men vi anbefaler at Danmark på alle måder arbejder på at fremme udviklingslandenes repræsentation i internationale fora om økonomi, finansiell regulering og skat.

DELMÅL 10.7: FØR ANSVARLIG OG VELSTYRET MIGRATIONS POLITIK

Der skal faciliteres en velordnet, sikker, regulær og ansvarlig migration og mobilitet af for personer, herunder gennem implementering af planlagte og velforvaltede migrations politikker.

MÅLING

Danmarks Statistik har ikke data til FN's to indikatorer om henholdsvis ansættelsesomkostninger, og implementering af en velforvaltet migrations politik. Vi anbefaler at måle på Arbejdstilsynets og skattestyrelsens kontroller med social dumping/år; deres afgørelser pålagt udenlandske virksomheder ift. social dumping; samt andelen af afgørelser, der er alvorlige (forbud og straksforbud). Derudover bør der også måles på bevillinger til myndighedsindsats hhv. arbejdstilsyn, skat og politi / mio. kr.

UDVIKLING SIDEN SIDST:

Tabellen (side 25) viser, at før den nuværende regering tiltrådte var Arbejdstilsynets antal af kontroller stagneret og der faldt færre domme mod udenlandske firmaer for social dumping. Andelen af afgørelser for alvorlige forhold er dog steget. Bevillingen til en indsats på området er stigende efter, at regeringen har givet området større prioritet.

BIDRAGSYDERE

GREENPEACE Verdens største internationale uafhængige miljøorganisation, der taler miljøets interesser med fokus på klimakrisen, beskyttelsen af livet tillands- og til have.

FOA Danmarks tredjestørste fagforbund med medlemmer indenfor offentlig service inklusiv arbejde med børn, syge, ældre og personer med handicap. FOA varetager lønmodtagernes interesser på arbejdsmarkedet inklusiv lønforhandlinger, rådgivning i faglige sager og er høringsberettiget i lovgivning om løn- og arbejdsvilkår.

KVINDERÅDET En paraplyorganisation bestående af 42 forskellige samfundsorganisationer. Arbejder for at forbedre kvinders rettigheder og vilkår med det formål at fremme ligestilling nationalt og internationalt i et bæredygtigt samfund, hvor ligestilling er en grundlæggende værdi for demokratiet.

ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRÅD (AE) En økonomisk- politisk tænketank og et samfundsøkonomisk analyseinstitut, der arbejder for at fremme den sociale retfærdighed i Danmark. Dets overordnede formål er at udarbejde og formidle samfunds- og erhvervsøkonomiske viden samt løsningsideer til gavn for lønmodtagere og for at fremme den sociale retfærdighed.

MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE En civilsamfundsorganisation, der arbejder imod ulighed og for at skabe demokratisk og bæredygtig forandring. Arbejder især med unge og støtter arbejdet for verdens fattigste i det globale syd og de mest marginaliserede i Danmark. Medlem af føderationen ActionAid international.

NÆSTEHJÆLPERNE Et netværk imod fattigdom og for protest og praktisk hjælp til reformramte. Blev oprettet som direkte følge af kontanthjælpsloftet, som de mener bør afskaffes. Netværket består af frivilligt drevne lokalgrupper, hvor man støtter hinanden med madvarer, tøj, legetøj mm.

OXFAM IBIS En civilsamfundsorganisation, der kæmper ulighed og arbejder for et økonomisk system, som virker for alle- og ikke kun de rigeste. Målet er en social og politisk retfærdig verden, hvor alle mennesker har lige adgang til uddannelse, indflydelse og ressourcer.

GLOBAL REFUGEE STUDIES (GRS), AAU En tværvideenskabelig forskningsenhed, der blandt andet leverer kritisk forskning om migration, flygtninge og konflikt, med særlig fokus globale forhold mellem sociale, politiske og økonomiske processer og de konkrete hverdagsliv. GRS' kerneforskningsområder er blandt andet grænsekontrol, im(mobilitet), human trafficking, integrationspolitik og humanitære interventioner. Samarbejder med 3F om forhold for migranter i Danmark.

GREENPEACE

FOA

kvinderådet

AE ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRÅD

OXFAM IBIS

MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE **act:onaid**

ALLE VIL MÆRKE DET, NÅR VI SÆTTER ALT IND PÅ AT STOPPE KLIMAKRISEN

AF HELENE HAGEL, GREENPEACE

Klimakrisen er uretfærdig og rammer socialt skævt. Vores i forvejen mest udsatte medborgere i verden er også de mest udsatte i forhold til de dødsensfarlige konsekvenser, vi allerede ser i dag, og som kun vil forværres i kraft af flere klimarelaterede katastrofer. Global ulighed øges med klimakrisen.

2020 har med Corona-krisen udstillet ulighederne i verden, men også vist, at mennesker på alle niveauer i samfundet både kan og vil gøre det, der skal til, for at bremse en krise, der truer os alle. Det er gået op for verdens ledere, at man ikke kan forhandle med naturens kræfter, og den erfaring skal vi bruge til at stoppe klimakrisen. For på trods af regeringens mange flotte ord, skåltaler og intentioner om at være et grønt foregangsland er der lang vej endnu. Heldigvis eksisterer der et stærkt folkeligt pres, som bl.a. i år førte til enighed om slutdato for produktion af olie i Nordsøen og stop for nye udbudsrunder, hvilket er et vigtigt signal at sende internationalt. Når vi i Danmark fokuserer lettere enøjet på at nå vores nationale klimamål og negligerer de globale dimensioner af vores gøren og laden, er det uretfærdigt, utilstrækkeligt og ansvarsfralæggende. Vi glemmer i vores klimapolitik, at Danmark har et stort historisk og akkumuleret ansvar for udledningen af drivhusgasser i atmosfæren. Derfor skal vi helhjertet anerkende, at vi er nogle af dem i verden med de allerbedste forudsætninger for at få gennemført en radikal, hurtig omstilling på en retfærdig måde.

En af de grundlæggende idéer i klimaretfærdighed er, at mennesker har rettigheder, stater har pligter, og virksomheder har ansvar. Alt for ofte undlader regeringen at stille virksomhederne til ansvar for deres forurening og alt for ofte ignorerer regeringen sin forpligtelse til at sikre, at vi i omstillingen husker – og betaler for – vores ansvar for klimakrisen. Vi giver så lidt i klimabistand, at det er skammeligt og uforsvarligt⁴, vi mangler stadig at anerkende, at vores massive biomasseforbrug er helt og aldeles ubæredygtigt i en global sammenhæng, vi kæmper langt fra nok for at sikre ambitiøse mål på den internationale scene, vi har ingen plan for at få håndteret vores massive

forbrug af importerede varer, og vi har, i modsætning til vores nabolande, ingen flyafgifter.

Vi er ikke engang i stand til at komme i gang med den yderst overkommelige og bindende politiske opgave det at sikre, at vi får prissat forurening og indfører generelle CO₂e-afgifter, som vinterens skatteaftale⁵ viste. Forurening skal koste mere, og selvom vi skal afbøde de potentielle sociale slagsider af højere klimaafgifter, så skal vi også anerkende, at alle kommer til at bidrage, når vi skal løse den største opgave, vi nogensinde har stået overfor. Derfor må det, at noget politik vil have en social slagside, aldrig blive en undskyldning for, at politikerne bliver ved med at forhale og udskyde omstillingen. Men vi skal sikre kompensation til de laveste indkomster. Så længe vi ikke i et af verdens rigeste lande nedbringer og som minimum betaler for vores forurening, sender vi regningen videre i form af klimarelaterede forringelser af levevilkår i mere sårbare dele af verden.

INDIKATOR

Det er nu mere end ti år siden, at daværende statsminister Lars Løkke Rasmussen på COP15 anerkendte, at klimabistand skulle være "ny og additionel" og altså udover de 0,7% af BNP til udviklingsbistand. Danmark er gennem Paris-aftalen forpligtet til at give 5 milliarder kroner i ekstra klimabistand om året frem mod 2025 (hvor beløbet vil stige).

Regeringen og støttepartierne har afsat ekstra 100 millioner kroner i klimabistand på finansloven for 2021. Det er 2 procent af det, vi skylder verdens fattigste og mindre end på sidste års finanslov.

ANBEFALINGER

- Markant stigning i klimabistanden op mod de 5 milliarder kroner årligt.
- En troværdig plan for at nå 70% reduktionsmålet som indskrevet i klimaloven, herunder en høj og retfærdig afgift på CO₂.

4) <https://fm.dk/media/18181/ffl21a.pdf>

5) <https://fm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2020/december/bred-aftale-om-groen-skattereform-baner-vej-for-groen-omstilling-i-erhvervslivet/>

SUNDHED: PANDEMIEN NÆRES AF ULIGHED I SUNDHED

AF BENT GRAVESEN, FOA

Der bliver sagt at corona er den store ligemager der ikke kender forskel på rig og fattig, men Danmark er et godt eksempel på, at selvom vi alle kan blive ramt af corona, vil de dårligst stillede rammes mest og hårdest. De kortuddannede med de dårligst lønnede jobs og lavindkomstgrupperne på overførselsydelse er mere udsat for smitte. For det er hele vores sociale adfærd særligt på arbejde og under transport, der afgør, hvor meget vi eksponeres for smitte. Og her melder uligheden sig. Vi har ulige muligheder for at vælge en ikke-risikabel social adfærd med begrænset risiko for at blive smittet.

Denne ulighed er hovedforklaringen på, at corona spredes hurtigere og nemmere blandt de socialt og økonomisk dårligst stillede. De økonomisk svagest stillede har de dårligste muligheder for at kunne arbejde hjemmefra, og det er ofte i brancher med daglig kontakt til borgere, hvor det kan være ekstra svært at undgå smitte. En optælling fra Statens Seruminstitut (frem til 7. september) viste, at 24 pct. af de smittede arbejdede i social- og sundhedssektoren, 7 pct. inden for handel og 3 pct. inden for transport.

Risikoen for at blive smittet har været særlig høj blandt dem, der arbejder inden for ældrepleje og sundhed, heraf en meget stor del kortuddannede. Her har både kontakten til borgere og ikke sjældent utilstrækkelig og mangelfuld adgang til værnemidler, mv., været stærkt medvirkende til, at op mod hver fjerde smittede arbejder her, selv om de ansatte tilsammen kun udgør omkring en tiendedel af alle beskæftigede og en tyvendel af hele befolkningen.

I alle disse brancher har risikoen for at blive smittet været langt større blandt medarbejdere af ikke-vestlig end dansk herkomst. Inden for sundheds- og socialsektoren var risikoen mere end dobbelt så stor, inden for handel fire gange så stor og inden for transport seks gange så stor.

For lavindkomstgrupperne hænger høj risiko for smitte også ofte sammen med trange boligforhold med lidt plads og måske med dårligt indeklima. Denne risiko for særlig høj potentiel smitteeksponering gælder i udstrakt grad for personer af ikke-vestlig herkomst. Ifølge en undersøgelse fra Statens Byggeforskningsinstitut har ikke-vestlige indvandrere og efterkommere typisk i gennemsnit kun knap 80 procent så meget plads i deres bolig⁶. De må derfor alt andet lige leve med en relativt større risiko for at blive udsat for smitte i hjemmet⁷.

Det er derfor hverken en tilfældighed eller noget rent kulturbestemt, men langt snarere betinget af social ulighed, at de etniske minoriteter er overrepræsenterede blandt de smittede. En optælling fra Statens Seruminstitut har vist, at personer af ikke-vestlig herkomst udgjorde 25,7 pct. af dem, der er registreret smittet, selv om de kun udgør 8,9 pct. af befolkningen⁸. Personer med ikke-vestlig herkomst er således overrepræsenteret med en faktor 3 i forhold til, hvor stor en andel de udgør i den danske befolkning.

De økonomisk og socialt dårligst stillede er ikke bare mere udsat for smitte. De bliver også ramt hårdere af corona, når de smittes. Det skyldes bl.a. ulighed i sundhed. De, der bliver alvorligt syge eller dør af corona, har oftere andre lidelser i forvejen, og det har vist sig, at de lidelser, der dokumenteret øger risikoen for alvorlig sygdom eller død ved corona for de flestes vedkommende er lidelser, der er socialt skævt fordelt. Det gælder svær overvægt (høj grad af social ulighed), hjertekarsygdomme (lav til moderat grad af social ulighed), svær KOL (høj grad af social ulighed), diabetes (moderat til høj grad af social ulighed) og lungekræft (høj grad af social ulighed)⁹. Konklusionen er, at pandemien ikke bare rammer ulige. Den sociale og sundhedsmæssige ulighed har været et drivhusklima for en epidemi, der yderligere har bidraget til ulighed i sundhed.

6) <https://sbi.dk/Assets/Indvandring-integration-og-etnisk-segregation/sbi-2015-01.pdf>

7) <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/SUU/bilag/462/2220182/index.htm>

8) <https://www.ssi.dk/aktuelt/nyheder/2020/status-pa-covid-19-smitte-blandt-etniske-minoriteter-i-danmark>

9) <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Ulighed-i-sundhed/Social-ulighed-i-sundhed-og-sygdom-tilgaengelig.ashx?la=da&hash=CB63CAD067D942FE54B99034085E78BE9F486A92>; <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Oeget-risiko/Pjece-Personer-i-oeget-risiko---Fagligt-grundlag.ashx?la=d&hash=E7CCE677FACE1651369B2B98074721FE11B35CF9>

SUNDHED: PANDEMIEN NÆRES AF ULIGHED I SUNDHED

INDIKATOR

Forskellen på levealder for de ufaglærte og akademikerne er øget siden 2002. Dengang var forskellen på restlevetiden for de to grupper ifølge beregningerne omkring 5,3 år. I 2014-18 var den steget til 7,6 år¹⁰.

Det har i år ikke været muligt at fremskrive graf om middellevetid for mænd og kvinder opdelt på indkomstgrupper, da Danmarks Statistik eller andre kilder ikke opjusterer dette automatisk.

ANBEFALINGER

- Gør virusssmitte som corona til et arbejdsmiljøanliggende fra dag 1 – ikke mindst i de brancher, hvor medarbejderne står i frontlinjen – f.eks. pleje og omsorg, transport, handel, undervisning, daginstitutioner mv.
- Målet også 'dansen med corona' (løbende test, opsporing og isolation af smittede samt lejlighedsvis regionale indsatser) mod dem med de dårligste muligheder for en social adfærd med minimal risiko for smitte.

¹⁰) https://ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_ufaglaerte-maend-kan-forvente-7-aars-kortere-levetid-end-akademikere.pdf

ULIGHED OG KØN: KRISER RAMMER SÆRLIGT KVINDER

AF LISE JOHANSEN OG INGE BIEHL HENNINGSEN,
KVINDERÅDET

Det sidste år har været præget af Coronakrisen, der både har uddybet ulighederne mellem fattig og rig, og mellem kvinder og mænd. På globalt plan varetager kvinder størsteparten af det prekære arbejde, arbejdet i den uformelle økonomi og arbejdet i hjemmet, mens mænd er beskæftiget i den formelle sektor. Dette har ført til, at Coronakrisen på verdensplan har ramt mænd og kvinder forskelligt og det har responsen fra regeringer inkl. den danske ikke i tilstrækkelig grad haft fokus på¹¹. FN peger bl.a. på faren for, at Corona på verdensplan forringer kvinders rettigheder og vilkår, og alt det sker i et omfang, der kan betyde, at de sidste årtier fremskridt for ligestillingen vil gå tabt¹².

Konsekvenserne af Corona har også ført til øget vold mod kvinder. På globalt plan er der sket en vækst i forekomsten af partnervold. Isolation og lock-down har skabt bedre betingelser for social overvågning og for fysiske, psykiske og seksuelle overgreb mod piger og kvinder¹³. Samtidig er støtten til statslige hjælpeorganisationer og til kvindeorganisationer i mange lande gået tilbage. I Danmark sås en stigning af henvendelser til krisecentre. Fra 1. januar til 11. marts sås i gennemsnit 2,7 henvendelser om dagen vedrørende en plads på krisecenter. Efter annonceringen af de første tiltag steg det gennemsnitlige antal henvendelser til 5,1 i døgnet¹⁴. Meget glædeligt reage-

rede regeringen hurtigt med bevillinger til ekstra krisecenter-nødpladser¹⁵.

I Danmark har nedlukning af skoler og institutioner haft en negativ effekt på (især!) kvinders arbejdsliv og har gjort arbejdsfordelingen i hjemmene mere ulige. Samtidig har en stor del af Coronakrisens frontarbejdere, hospitalsansatte, plejehjems-personale, skolemedarbejdere og butiksansatte, der har arbejdet i de mest udsatte og belastende positioner været kvinder¹⁶. Kvindefagene er imidlertid langt dårligere lønnet, end de traditionelle mandefag eller mere kønsblandede fag. Institut for Menneskerettigheder har lavet en kortlægning over fag i den offentlige sektor, der viser, at kvindefagenes lønefterslæb er det samme i dag som i 1969. Til trods for meget længere uddannelse, et langt større ansvar og et kæmpe betydning for vores samfundsmodel og robusthed under pandemien. Nogle kvindefag er endda rykket længere ned i lønhierarkiet i den offentlige sektor, selvom deres uddannelser er blevet længere¹⁷. Denne strukturelle uligeløn (mellem kvindefag og mandefag) er pt. ikke afspejlet i nogle indikatorer. Desværre.

Økonomisk set har pandemien og krisen påpeget nødvendigheden af, at der indarbejdes et kønsperspektiv i udformningen af hjælpepakker både på kort og lang sigt, og at man får en ligelig repræsentation af kvinder og mænd i politikudformning og i implementeringen af foranstaltninger og indgreb, således at de rettes mod begge køn.

INDIKATOR

Bruttoløngabet målt på mænd og kvinders timeløn er fortsat stort, om end en smule faldende. Vi anbefaler at måle på lønforskel beregnet i forhold til kvinders løn. Som ses i tabellen nedenfor, er der sket meget lille fald fra 14,7 % i 2018 til 14,5 % i 2019, så der er stadig behov for forbedringer.

11) I Danmark har Corona-nedlukningerne medført statslige udbetalinger som kompensation for indkomstbortfald. Det er bl.a. blevet påpeget, at dette har været mere omfattende i nogle brancher end i andre, og i lyset af det kønsopdelte arbejdsmarked er der behov for at undersøge kønsprofilen i disse udbetalinger.

12) [gender-equality-in-the-wake-of-covid-19-en.pdf](https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/04/gender-equality-in-the-wake-of-covid-19) (unwomen.org)

13) <https://amnesty.dk/nyhedsliste/2020/vold-mod-kvinder-eskalerer-under-lock-down>

14) <https://www.dr.dk/nyheder/indland/coronakrise-kan-foere-til-vold-i-hjemmet-dobbelt-saa-mange-kvinder-soeger>

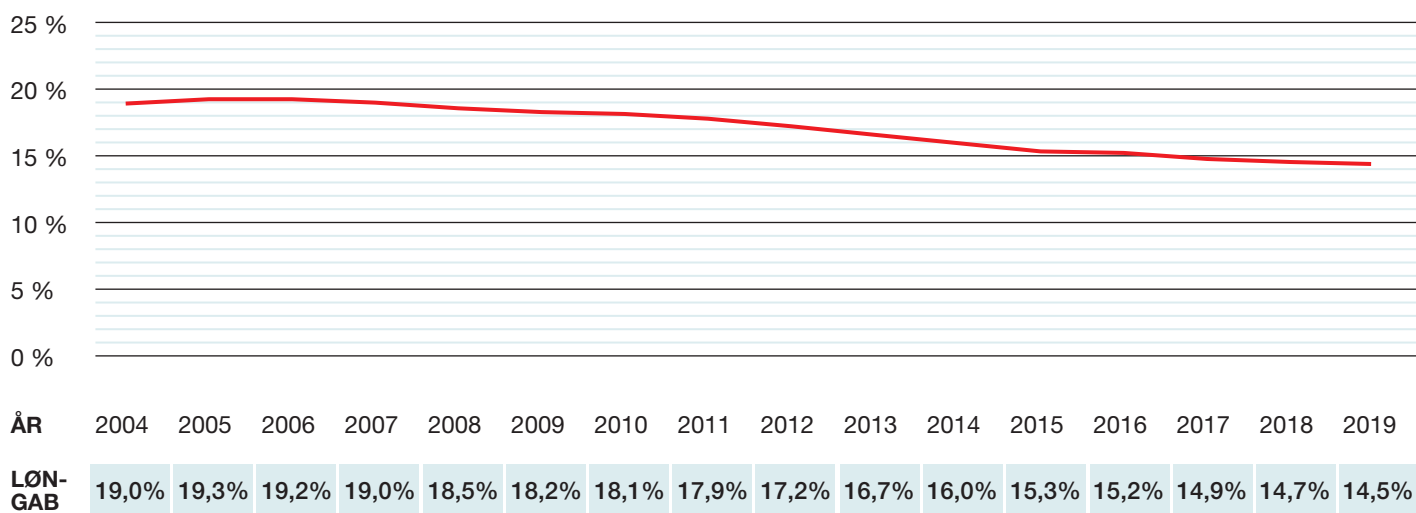
15) <https://www.lokk.dk/lille-menu/nyheder/covid-19-krisen-oger-risikoen-for-vold-mod-kvinder-og-born-og-truer-kvindes-basale-rettigheder/>

16) <https://kvindefags.dk/kan-en-virus-skelne-mellem-koen-ja-det-goer-coronavirus/>

17) <https://menneskeret.dk/nyheder/50-aar-gammel-reform-fastholder-kvindefags-historiske-loenefterslaeb>

ULIGHED OG KØN: KRISER RAMMER SÆRLIGT KVINDER

LIGESTILLINGSINDIKATOR FOR LØNGAB EFTER INDIKATOR OG TID:
FORSKEL MELLE MÆNDS OG KVINDERS LØN I FORHOLD TIL KVINDERS LØN:

Kilde: HK og Danmarks statistik

ANBEFALINGER

- I politisk krisehåndtering bør køn indtænkes, da kvinder oftest rammes hårdest af kriser
- Fra politisk side skal der ydes en stærkere indsats for ligeløn mellem kønnene så løngabet mellem mænd og kvinder bliver mindre, bl.a. ved at skabe lønåbenhed, give ligeløn til de lavtlønnede kvindefag og ved at stille forældrene lige ift. barsel
- Al data og alle indikatorer skal opdeles efter køn. Dette skal både bidrage til bedre forståelse for ulighed mellem kønnene samt skabe et stærkere fundament for at formindske den.

DELMÅL 10.1: INGEN TEGN PÅ, AT DEN GALOPPERENDE ULIGHED STANDSES AF DEN GLOBALE SUNDHEDSKRISE

AF SUNE CASPERSEN, ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRÅD (AE)

Uligheden i Danmark fortsatte med at stige helt frem til, at coronakrisen satte samfundet på den anden ende i begyndelsen af 2020. Mens vi endnu ikke kender de endelige konsekvenser af krisen for den samlede ulighed, giver de første undersøgelser et præj om retningen: det er de ufaglærte og lavtlønnede, der har stået forrest, når fyresedlerne er blevet uddelt¹⁸. Samtidig vokser køen af langtidsledige, da de, som allerede var ledige, da krisen satte ind, og ofte har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, bliver skubbet længere tilbage i køen¹⁹.

I Danmark har uligheden været stigende over de sidste tre årtier. I det seneste årti fra 2010 til 2019 voksede de reale indkomster efter skat for de 10 pct. rigeste i befolkningen med 25 pct., mens de 40 pct. af befolkningen med de laveste indkomster har haft en indkomstfremgang på 6 pct. ruset for prisstigninger. I samme periode er gennemsnittet for hele befolkningen vokset med 13 pct.

I kroner og ører har den rigeste tiendedel fået 138.000 kr. mere mellem hænderne – de nederste 40 pct. af indkomstkalaen har måtte nøjes med 8.900 kr., når der korrigeres for prisstigninger. Denne udvikling går desværre stik imod målsætningen i delmål 10.1. Den siger, at de 40 pct. nederste indkomster skal vokse mere end gennemsnittet. Væksten i de øvre indkomstlag er især trukket af de superrige oppe i den rigeste ene procent. De har siden 2010 haft en vækst i indkomsten på 48 pct. efter skat og ruset for inflation. Over halvdelen af fremgangen kommer fra arbejdsfrie indkomster fra formuen, bl.a. fra store aktieindkomster.

Den økonomiske politik i Danmark har også givet medvind til de rigeste siden årtusindeskiftet. Fra 2002 til 2019 har man givet sænket indkomstkatten med 65 mia. kr. – om året vel at mærke. Skattelettelserne har primært lunet i toppen af indkomstkalaen, da de 10 pct. rigeste har fået 53.000 kr. mere årligt og oppe i den rigeste ene procent er der tale om hele 113.000 kr. mere. De 10 pct. fattigste har fået 1.200 kr. i indkomstskaletteletter²⁰. Topchefernes lønninger er et tydeligt eksempel på den skæve udvikling, vi har set over de senere år. I de 100 største danske virksomheder steg topchefernes løn i kroner og øre i 2018 med 7 pct. og i 2019 med 5 pct., så de nu tjener 13,7 mio. kr. i gennemsnit²¹. Fra politisk hånd har man dog sat foden ned og markeret, at lønfesten i toppen af erhvervslivet må holde inde. Fra 2023 kan selskaber derfor ikke længere få skattefradrag for høje lønninger på over 7 mio. kr.²² En øget beskatning af store formueindkomster er et oplagt næste skridt for at sikre en mere lige indkomstfordeling. Højere progressiv beskatning af store indkomster fra aktier, arv, ejendomsavancer og ejerboliger er effektive instrumenter til at bremse udviklingen og nedbringe uligheden.

INDIKATOR

Som nedenstående graf viser er stigningen i de 10% rigestes indkomster accelereret i 2019 i forhold til de 40% laveste indkomster. Under corona-krisen ses en tendens mod yderligere stigning i indkomster i toppen fra aktier, boligværdi og andre arbejdsfrie indkomster fra kapital, mens de lavestlønnede bliver relativt hårdere ramt af arbejdsløshed. Løngabet mellem topchefer og medarbejdere stiger også fortsat.

ANBEFALINGER

- Styrk sammenhængskraften og fasthold den vellykkede, tillidsbaserede danske model med en stærk organisering af såvel arbejdsgivere og lønmodtagere.
- Reducer uligheden mellem høj og lav ved at sikre miniumslevestandarder for især børn i lavindkomstgrupper, drop mindreregulering af dagpengene og reducer løngabet mellem top og bund gennem frivillige aftalte tiltag og politisk regulering.
- Øg skatten på topindkomster, og særligt skat på indkomster fra arv, aktier og andre formuer.

18) https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_coronaledighed-rammer-de-lavestloennede-haardest.pdf

19) https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/kommentar/ae_oekonomisk_kommentar_langtidsledighed_02-11-2020.pdf

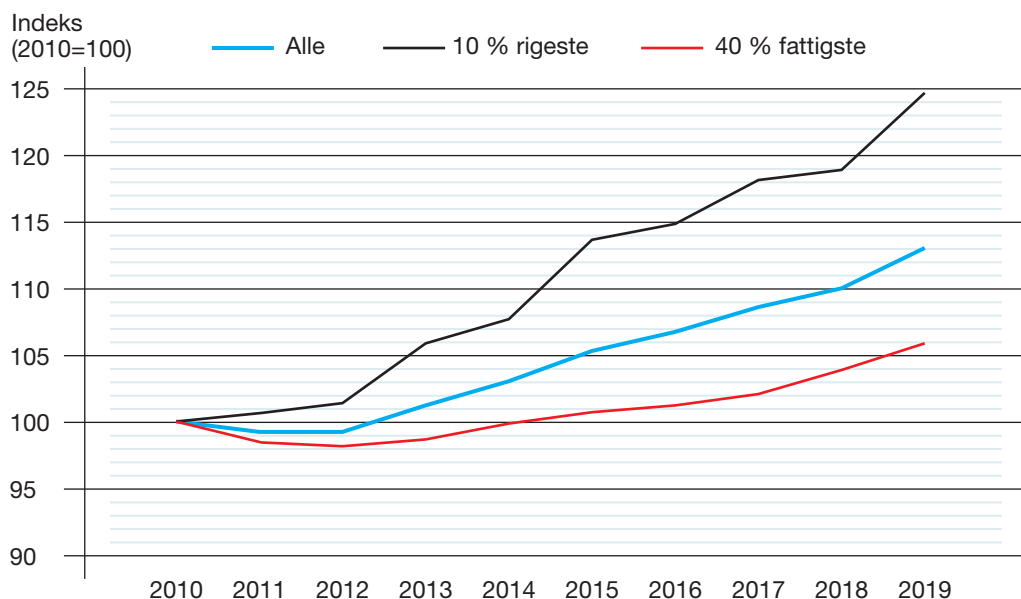
20) https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_aartiernskattelettelser-har-givet-mest-til-de-rigeste.pdf

21) <https://ugebrev.dk/samfundsansvar/governance/her-er-danmarks-hoejest-loennede-topchefer-2/>

22) <https://bm.dk/media/15057/aftaletekst-tidlig-pension.pdf>

DELMÅL 10.1: INGEN TEGN PÅ, AT DEN GALOPPERENDE ULIGHED STANDSES AF DEN GLOBALE SUNDHEDSKRISE

UDVIKLING I DEN REALE INDKOMST EFTER SKAT. 2010 - 2019

Anm: Figuren viser disponible indkomster, dvs. indkomster efter skat. Opgjort i faste 2020-priser på baggrund af forbrugerprisudviklingen. Den disponible indkomst er husstandsækvivaleret. Kun familier med positiv disponibel indkomst indgår.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

DELMÅL 10.2: CORONA-KRISEN BELYSTE HVEM DER I DANMARK BLIVER EFTERLADT PÅ PERRONEN

AF DITTE INGEMANN OG YALDA BARID,
MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE

Et 2020 præget af Corona lærte os, at det vigtigste, vi kan gøre under en global epidemi er at udvise samfundssind. For i krisetider skal vi holde sammen og undgå splid, hvilket harmoniserer med delmål 10.2 om, at alle uanset baggrund skal inddrages mere. Med løftet om implementering af verdensmålene har Danmark også lovet at være opmærksom på de mest udsatte. At ingen lades i stikken. Dét er samfundssind.

Corona-krisen har vist, hvem der i Danmark er i størst risiko for at blive ekskluderet. På trods af statsministerens anerkendelse af indsatsen fra borgere i særligt udsatte erhverv som sundheds- og rengøringssektoren, som har mange ansatte med minoritetsetnisk baggrund²³, anvendte statsministeren en unødvendig hård retorik overfor minoritetsgrupperne, da smittetallet blandt dem steg²⁴.

23) <https://www.altinget.dk/artikel/live-mette-frederiksen-holder-aabningstale>

24) <https://www.dr.dk/nyheder/indland/statsministeren-der-er-ganske-enkelt-mange-smittede-med-ikke-vestlig-baggrund>

25) <https://www.dr.dk/nyheder/indland/professor-om-smitte-i-somaliske-kredse-i-aarhus-det-er-social-ulighed-og-ikke>

26) <https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/corona%20sk%C3%A6vt.pdf>

27) <https://www.dr.dk/nyheder/indland/professor-om-smitte-i-somaliske-kredse-i-aarhus-det-er-social-ulighed-og-ikke>

28) <https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/ECE12331610/vuggestue-bad-somalisk-kvinde-om-at-holde-datter-hjemme-paa-grund-af-coronafrygt/>

29) Definition: Indvandrere er født i udlandet. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark.

Efterkommere er født i Danmark. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Når en eller begge forældre, der er født i Danmark, opnår dansk statsborgerskab, vil deres børn ikke blive klassificeret som efterkommere. Fastholder danskfødte forældre imidlertid begge et udenlandsk statsborgerskab, vil deres børn blive klassificeret som efterkommere.

<https://integrationsbarometer.dk/om-integrationsbarometeret/statistiske-definitioner>

30) <https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/filer-tal-og-analyser/arkiv/BaggrundstabellerfraMedborgerskabsundersøgelsen2020.pdf>

31) https://cvap.polsci.ku.dk/forskning/valgdeltagelse/papers__og_rapporter/valgdeltagelse_fv19.pdf

32) <https://www.facebook.com/dfunkdk/posts/3302889539730661>

Ifølge forskningen er den primære årsag til øget smitte blandt folk med etnicitetsbaggrund social ulighed²⁵. En undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder viser, at det høje smittetal bundes i, at etniske minoriteter oftere bor flere sammen på mindre plads, samt at etniske minoriteter er overrepræsenteret i brancher med høj grad af borgerkontakt. Og samtidig kan fraværet af tilstrækkelige dansksproglige kompetencer og manglende uddannelse medføre en dårligere adgang til information om smitterisici og forholdsregler²⁶. Under epidemier ses ofte, at myndigheder udpeger specifikke grupper, hvilket kan føre til udskamning og have konsekvenser²⁷. Som fx i Århus, da en mor med somalisk baggrund blev forskelsbehandlet og bedt om at holde sit barn hjemme fra vuggestue, indtil hun kunne fremvise en negativ corona-test²⁸.

Pudsigt nok afspejles tendensen om mere anerkendelse, men mindre inklusion også i Integrationsbarometeret. Sammenlignet med 2018, oplever flere indvandrere og efterkommere²⁹ med ikke-vestlig oprindelse i 2020 at blive anerkendt for deres indsats i samfundet, mens færre føler sig inkluderet. Selvom undersøgelsen også viser et fald i målgruppens politiske aktivisme, såsom at skrive et læserbrev eller deltage i en demonstration³⁰ skal man ikke tage fejl af målgruppens engagement via valgdeltagelse. En rapport fra Københavns Universitet viser nemlig at der ved Folketingsvalget i 2019 blev registreret en stigning i valgdeltagelsen på 4,4% for indvandrere, og 10,5% for efterkommere i forhold til valget i 2015. Især har man set, at unge efterkommere stemmer mere. Der er tale om stigninger på ca. 17% for 21-årige efterkommere, samt ca. 13% for 21- og 23 og 26-årige indvandrere³¹.

For de nytilkommende flygtninge er det positivt for både integration og inklusion, at regeringen i 2020 valgte at ændre en bekendtgørelse for videregående uddannelse, så nu alle unge flygtninge med opholdstilladelse har ret til uddannelse på lige fod med andre danske unge³².

Man siger, at "man ikke skal lade en god krise gå til spilde". Corona-krisen har nødvendiggjort et øget samfundssind fra borgerne. Dette samfundssind kan med fordel udstrækkes til at gælde også de mest udsatte borgere, så de ikke bliver ladet i stikken. Det er et centralt element i verdensmålene, at sætte de svageste først og ikke efterlade nogen på perronen.

DELMÅL 10.2: CORONA-KRISEN BELYSTE HVEM DER I DANMARK BLIVER EFTERLADT PÅ PERRONEN

TABEL 4. MEDBORGERSKAB – FLERE INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE MED IKKE-VESTLIG OPRINDELSE SKAL FØLE SIG INKLUDERET I DET DANSKE SAMFUND OG DELTAGE I SAMFUNDLIVET.

	2020	Siden 2012
4.1 Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der oplever, at personer med indvandrerbaggrund bliver anerkendt for deres indsats i samfundet.	54 %	6 %-point
4.2 Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der er medlem af en forening.	54 %	0 %-point
4.3 Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der er politisk aktive.	61 %	-2 %-point

Kilde: <https://integrationsbarometer.dk/udviklingsrapporter/hele-landet.html>

INDIKATOR

Ifølge Integrationsbarometrets indikator om Medborgerskab, påviser tabellen nedenunder en neutral udvikling i andelen af indvandrere og efterkommere som er medlem af en forening og er politisk aktive i perioden 2012-2020. Udviklingen i indvandreres og efterkommeres oplevelse af anerkendelse har været svingende siden 2012, men i 2020 er der registreret en lille stigning³³. I 2018 følte 52% af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse anerkendelse af deres indsats i samfundet, men i 2020 var det registrerede tal på 54 %. Hvilket er en forbedring på 6% point fra 2012 og en stigning på 3% point siden 2018.

ANBEFALINGER

- Brug erfaringerne fra Covid-19 krisen til, at medtænke vigtigheden af social ulighed og samfundssind for alle.
- Mere politik fokus på inklusion frem for diskriminerende retorik i integrationspolitik og udlændingedebatten
- Byg videre på inklusion på uddannelses- og arbejdsmarkedet med mere anerkendelse af nytilkommende flygtninges uddannelse og erhvervs erfaringer.

33) <https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/filer-tal-og-analyser/arkiv/medborgerskabsundersogelsen-2020-baggrundsnotat-opdatering-af-integrationsbarometer>

DELMÅL 10.3: HANDLINGS- PLAN MOD ALLE FORMER FOR ETNISK DISKRIMINATION ER VEJEN FREM

AF DITTE INGEMANN OG YALDA BARID,
MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE

I 2020 har vi set et stigende fokus på etnisk diskrimination. Allerede i starten af året vedtog et enigt Folketing, på baggrund af chikane og hærværk mod danske jøder at udarbejde en national handlingsplan mod antisemitisme, hvilket er kærkomment. Men taget delmål 10.3 i betragtning om, at alle uanset baggrund ikke skal udsættes for diskrimination, bør regeringen følge EU kommissionens anbefaling om, at alle medlemslande udarbejder en antiracistisk handlingsplan³⁴. Det havde været oplagt at vedtage som en del af finansloven og bygge på det folkelige momentum. For alt fra opråb fra Black Lives Matter til debatten om at kalde grønlændere "eskimo", der medførte at Nationalmuseet fjernede ordet fra deres udstillinger, bekræfter, at befolkningen har en øget interesse for at bekæmpe alle former for etnisk diskrimination.

Ifølge Integrationsbarometret tal fra 2020 oplever 45 % af befolkningsgruppen med anden etnisk baggrund end dansk, at have været udsat for diskrimination på grund af deres etniske baggrund³⁵. Antallet af anmeldte hadforbrydelser er samtidig steget fra 449 sager i 2018 til 569 sager i 2019, en stigning på 17%. Hadforbrydelserne var primært på baggrund af race og religion, med 312 racistisk motiverede sager, og 180 sager, der var religiøst motiverede³⁶. Måling af diskrimination indebærer ofte mørketal. Det sidste års stigende antal anmeldte hadforbrydelser kan ifølge rigspolitiet tolkes som et positivt tegn på, at flere faktisk anmelder sagerne. Der er nemlig kommet et større fokus i samfundet på hadforbrydelser. De høje tal bliver dog også set på med bekymring, så arbejdet mod hadforbrydelser er fortsat en høj prioritet³⁷. Derudover viser tal fra Det Kriminalpræventive Råd, at indvandrere og efterkommere anholdes over tre gange så ofte for straffeovertrædelser sammenlignet med etnisk danskere, de udgør nemlig 43% af straffeanholdelser men kun 29% af domme³⁸.

Statistikken bør tages med i vurderingen af, hvordan vi kommer igennem Corona-krisen, der også har vist sig at have økonomiske konsekvenser. I betragtning af at ikke-vestlige indvandrere typisk er dem, der primært rammes af diskrimination, men også af langtidsledighed³⁹, er en undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder stærkt bekymrende. Den viser, at minoritetsetniske kvinder, der bærer muslimsk tørklæde, skal sende helt op til 60% flere ansøgninger end etnisk danske kvinder med samme kvalifikationer for at komme til jobsamtale. For minoritetsetniske kvinder, der ikke bærer tørklæde gælder det, at de skal sende 18% flere ansøgninger⁴⁰. Ifølge Boligorganisationernes Landsforbund kan det have ekstra konsekvenser for de ledige, hvis de samtidig bor i socialt udsatte boligområder, da det kan medføre at komme på den såkaldte ghettoliste og i værste fald få deres hjem revet ned⁴¹. Cepos kritiserer også Ghettoovens tiltag som værende problematiske, uden at lovgiverne hverken kan dokumentere at indgrebene er berettiget eller sandsynliggøre, at det vil virke⁴². Integrationspolitik kan være kompliceret, men bør til hver en tid fokusere på fremmelse af integrationen frem for unødvendig udpegning og stigmatisering. Det er derfor værdsat med regeringens nylige initiativ til bedre statistik og dokumentation om indvandrere med ikke-vestlig baggrund⁴³, men kun såfremt det bruges konstruktivt til at fremme en positiv udvikling.

34) https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en

35) https://integrationsbarometer.dk/barometer/sammenlign/?v=99258f880234&include_country%3Aboolean=on&indicators%3Alist=5N1

36) <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/hadforbrydelser/hadforbrydelser-2019.pdf?la=da&hash=86E26E960D6896CD33EBBB8ECE8487499BF986D3>

37) <https://politi.dk/rigspolitiet/nyhedsliste/flere-anmelder-hadforbrydelser/2020/10/07>

38) <http://videnscenterforintegration.dk/index.php/2020/06/16/indvandrere-og-efterkommere-overrepraesenteret-i-anholdelser/>

39) <https://www.ae.dk/analyser/ikke-vestlige-indvandrere-er-haardest-ramt-af-langtidsledighed>

40) <https://www.berlingske.dk/samfund/henrik-dahl-om-fravalg-af-toerklædebaerende-kvinder-man-maa-leve-med>

41) <https://bl.dk/politik-og-analyser/analyser-gamle/analyse-flere-ghettoer-som-foelge-af-coronakrisen/>

42) <https://cepos.dk/media/4387/ghettopolitik-pa-afveje-otto-broens-petersen-cepos.pdf>

43) <https://uim.dk/nyheder/tesfaye-ny-statistik-skal-give-et-mere-praecisist-billede-af-integrationsudfordringerne>

DELMÅL 10.3: HANDLINGS- PLAN MOD ALLE FORMER FOR ETNISK DISKRIMINATION ER VEJEN FREM

TABEL 5. LIGEBEHANDLING – FÆRRE INDVANDRERE OG EFTERKOMMERE MED IKKE-VESTLIG OPRINDELSE SKAL OPLEVE FORSKELSBEHANDLING.

	2020	Siden 2012
5.1 Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der opleverdiskrimination på grund af deres etniske baggrund.	45 %	0 %point

Kilde: <https://integrationsbarometer.dk/udviklingsrapporter/hele-landet.html>

INDIKATOR

Integrationsbarometret, viser at 45% af befolkningsgruppen med anden etnisk baggrund end dansk har oplevet at blive udsat for diskrimination på grund af deres etnisk baggrund, hvilket er samme procentdel målt i 2012, dvs. udviklingen ligger på et stabilt men højt niveau siden 2012⁴⁴.

ANBEFALINGER

- Politisk vedtagelse af en handlingsplan mod alle former for etnisk diskrimination
- Afskaf ghettoloven
- Afsæt flere ressourcer til dokumentation og viden om etnisk diskrimination på alle niveauer i samfundet som grundlag for, at fremme integration og inklusion

44) https://integrationsbarometer.dk/barometer/sammenlign?v=3e4ebd3c8a75&include_country%3Aboolean=on&indicators%3Alist=5N1

DELMÅL 10.4: LANGSIGTEDE PLANER FREM FOR LAPPELØSNINGER I KAMPEN MOD FATTIGDOM

AF LINDA VILLADSEN, NÆSTEHJÆLPERNE OG LARS KOCH, MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE

Coronakrisen øger formentlig den økonomiske og sociale ulighed. I Danmark ved vi endnu ikke præcist, hvordan krisen vil påvirke uligheden og de mest sårbare grupper. Krisen kan sende flere i økonomiske problemer og i værste tilfælde skubbe flere ud i fattigdom. Det er afgørende, hvilken finans-, løn- og socialpolitik, der bliver ført for at fremme finansiel og social lighed, som er fokus for delmål 10.4.

Økonomiske kriser som konsekvens af en epidemi rammer typisk folk på sociale ydelser, ufaglærte, lavtlønnede og personer med ikke-vestlig baggrund⁴⁵. Nogle af de mest udsatte er modtagere af sociale ydelser, der ikke på samme måde har været omfattet af regeringens restriktioner på arbejdsmarkedet. Folk tilknyttet jobcentrene blev ikke hjemsendt, men skulle fortsætte deres jobaktivering i bl.a. nyttejobs og virksomhedspraktik. Regeringen burde have suspenderet jobkravene for dagpengemodtagerne i mindst tre måneder, da det både jobsøgning og jobmuligheder har været vanskeliggjort af corona-krisen.

En anden meget udsat gruppe er børn i fattigdom. Den primære årsag til børnefattigdom og relativ fattigdom er integrationsydelsen og kontanthjælpsloftet. Her har regeringen ved sin tiltrædelse meget værdsat afsat 250 millioner kroner om året til børnefamilier, som er berørt af kontanthjælpsloftet eller modtager integrationsydelsen. Dette initiativ skønnes at give ca. 14.300 fattige familier og ca. 27.900 børn et tiltrængt

økonomisk løft⁴⁶. Regeringen skønnede også, at det ville løfte ca. 3.800 børn, som er ramt af kontanthjælpsloftet og 2.400 børn ramt af integrationsydelsen, over fattigdomsgrænsen⁴⁷. De nyeste data viser at 59.500 børn som levede i fattigdom i 2019, et fald på 1.500 sammenlignet med 2018.[1] Det er relativt færre børn end regeringen havde skønnet, at tilskuddet ville løfte over fattigdomsgrænsen.

Det er fortsat ubærligt, at et rigt samfund som det danske tillader, at så mange børn vokser op i fattigdom. Regeringen nedsatte ved sin tiltræden en Ydelseskommision, der skal foreslå en reform af de sociale ydelser. Ifølge Rådet for Socialt Udsatte findes løsningen i forbedring af de nuværende regler og satser for sociale ydelser, da kontanthjælpsloftet og 225-timers reglen samt integrationsydelsen (nu kaldet hjemrejse- og selvforsørgelsesydelsen) er med til at holde denne gruppe af borgere i fattigdom⁴⁸.

En anden udsat gruppe er de lavest lønnede. Under Corona-krisen er de blevet ramt tre gange hårdere end de højest lønnede. Ledighedsprocenten blandt den femtedel med laveste lønindkomster steg i perioden marts-juni med 6 procent, hvorimod den kun steg knap 2 procent blandt den femtedel med de højeste lønindkomster. Ledigheden blandt ufaglærte lønmodtagere er også steget med 5 procent under corona-krisen, hvilket er det dobbelte af stigningen blandt akademikere⁴⁹. Samtidig er langtidsledighedsprocenten for personer med ikke-vestlig oprindelse vokset fra 3,1% i marts til 3,9 procent i juli måned. Disse grupper har i forvejen svært ved at blive en fast del af arbejdsmarkedet, derfor vil krisen fastholde dem i ledighed i længere tid⁵⁰. Corona-krisen og dens økonomiske konsekvenser vil derved formentlig øge den finansielle og sociale ulighed i Danmark.

INDIKATOR

- Den officielle indikator for 10.4 i 2019 viser, at arbejdskraftens andel af BNP fortsat falder fra 51,3% i 2018 til 50,9% i 2019⁵¹. Det indikerer en stigende ulighed, hvor kapitalindkomsten stiger på bekostning af arbejdsindkomsten, hvilket tilgodeser de største formuer og indkomster.
- Antallet af børn, der lever i fattigdom er faldet med 1.500 fra 2018 til 2019, mens der kan forventes en stigning under corona-krisen, som vi fortsat ikke har data for.
- Langtidsledigheden er vokset med ca. 8.000 fuldtidspersoner i 2020. Stigningen har ramt de lavtlønnede med en stigning i ledighed på 6% for den femtedel med de laveste lønninger.

45) <https://www.berlingske.dk/kommentatorer/coronakrisen-har-ramt-endnu-mere-skaevt-end-finanskrisen-men-det-kan>

46) <https://bm.dk/arbejdsomraader/aktuelle-fokusomraader/midlertidigt-boernetilskud/>

47) https://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_regeringen-lofter-flest-born-ramt-af-loftet-over-fattigdomsgraensen.pdf

48) <https://www.udsatte.dk/aktuelt/nyhedsside/debat-finansloven-er-landet-nyttaarsforsaettet-maa-vaere-et-endeligt-farvel-til-fattigdom-i-danmark>

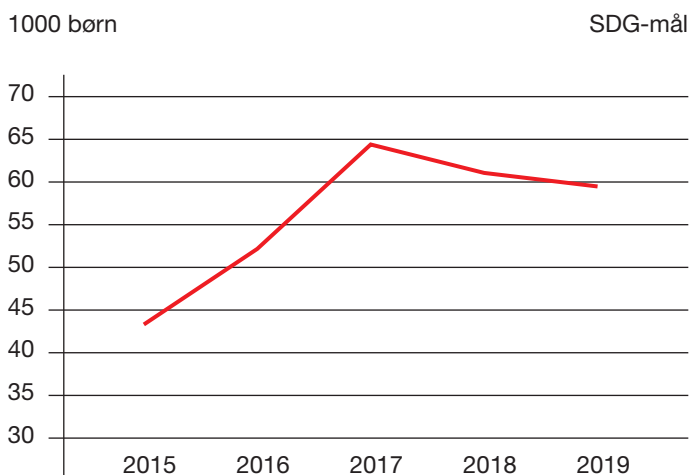
49) <https://ae.dk/analyser/coronaledighed-rammer-de-lavestloennede-haardest>

50) <https://www.ae.dk/analyser/ikke-vestlige-indvandrere-er-haardest-ramt-af-langtidsledighed>

51) <https://www.dst.dk/da/Statistik/Sdg/10-mindre-ulighed/delmaal-04/indikator-1>

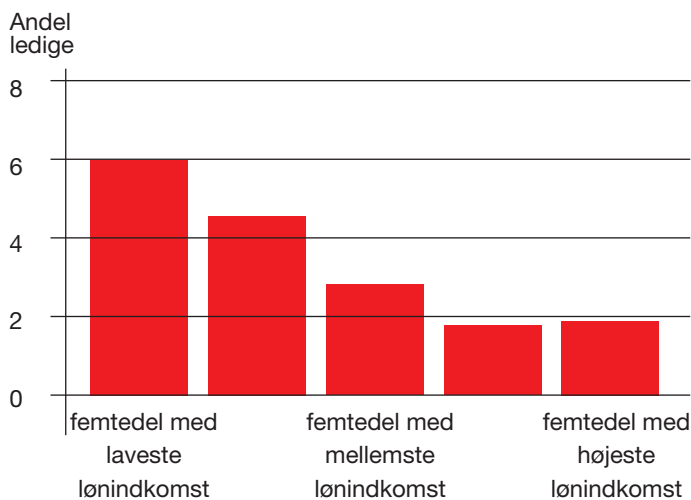
DELMÅL 10.4: LANGSIGTEDE PLANER FREM FOR LAPPELØSNINGER I KAMPEN MOD FATTIGDOM

UDVIKLING I ANTAL BØRN, DER LEVER UNDER FATTIGDOMSGRÆNSEN

CORONALEDIGHED FORDELT PÅ LØNINDKOMST

Sådan har ledigheden ramt forskellige indkomstgrupper under Coronakrisen

ANBEFALINGER

- I krisetider bør der tages særlige hensyn for, at beskytte og hjælpe de grupper, der er hårdest ramt og er på kanten af arbejdsmarkedet, fx med suspendering af krav til modtagere af sociale ydelser.
- Afskaf kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen og bring de sociale ydelser op på et niveau, der sikrer, at et rigt land som Danmark ikke har mennesker, der lever i relativ fattigdom, og at børn ikke vokser op i fattigdom.
- Regeringen bør i deres socialpolitik arbejde med mere langsigtede strategier frem for lappeløsninger, for virkelig at få bugt med fattigdommen i Danmark

DELMÅL 10.5: REGULER DE GLOBALE FINANSMARKEDER OG INSTITUTIONER BEDRE

AF CHRISTIAN HALLUM, OXFAM IBIS
OG LARS KOCH, MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE

Allerede før Coronakrisen mistede verdens lande skatteindtægter i omegnen af \$500 milliarder dollars årligt til skattely. Den Internationale Valutafond, IMF, vurderer, at den økonomiske krise som følge af Coronapandemien vil resultere i et historisk stort fald i skatteindtægterne for udviklingslandene. Det sker, samtidig med at Verdensbanken advarer om, at den ekstreme fattigdom i udviklingslandene forventes at stige for første gang i over 20 år⁵². Skal vi undgå at den allerede groteske globale ulighed stiger yderligere er der derfor omgående brug for at stoppe de globale finansielle strømme til skattely.

En rapport fra Tax Justice Network viser, at de rige lande er ansvarlig for tæt ved alle tabene til skattely (98 %), og at lavindkomst-landene bliver relativt hårdest ramt af skattely⁵³. Det helt overvejende problem er nemlig, at verdens magtfulde lande i for lang tid har accepteret, at skattely er knudepunkter i det globale finansielle system. IMF estimerer for at helt op mod 40 procent af verdens direkte udenlandske investeringer (FDI) sker gennem skattely og skuffeselskaber, som har ingen relation til de lande, som de investeres igennem. IMF vurderer, at alene 10 skattelylande står for 85% af disse såkaldte 'fantom-investeringer'⁵⁴. Så længe verdens finansstrømme er så tæt knyttet til skattely vil det være svært, hvis ikke umuligt, at bekæmpe den globale ulighed.

De rige lande er hjemsted for langt de fleste af verdens værste skattely, og de rådgivere og banker, som gør skatteflugt muligt.

Derfor har vi, herunder Danmark, et særligt ansvar for at rydde op, et ansvar, som de rige lande hidtil har svigtet.

Ifølge den seneste rapport fra Tax Justice Network's Financial Secrecy Index 2020, har de senere års mange internationale skandaler om hvidvasksvigt i Danske Bank, Nordea og Københavns Andelskasse, samt den store udbytteskandale efterladt et indtryk af, at både bankerne, tilsynet med dem, samt skattekontrollen har været ekstrem mangelfuld⁵⁵. Dette indtryk er bekræftet i senere års evaluering af Danmarks indsats på områderne af organisationer OECD og FATF. Der er et åbenlyst behov for at sikre, at Danmarks finanssystem ikke aktivt faciliterer hvidvask og skatteflugt i andre lande, og et stort arbejde udestår også omkring en styrket myndighedsindsats og en generel forbedring af etikken i finanssektoren.

Det sidste år har der foregået intense forhandlinger om beskattning af selskaber i OECD's Inclusive Framework. Det er ledet af OECD, de rige landes klub, men har deltagelse af mere end 130 lande fra hele verden. Forhandlingerne skulle ved udgangen af 2020 have vedtaget et system til at forbedre måden, multinationale selskaber beskattes på og sætte en bund under skatten for selskaber. Forhandlingerne er vanskelige og slutdatoen udskudt til midten af 2021. Men det er tvivlsomt, om der kommer et brugbart resultat ud af forhandlingerne, særligt set fra udviklingslandenes perspektiv.

I EU diskuteres det fortsat at indføre offentlige land for land regnskaber for multinationale selskaber, hvilket vil give indsigt i selskabernes skatteplanlægning. Danmark er blandt de stærkeste stemmer for dette i EU, men lovgivningen bliver blokeret af de mange europæiske skattelylande.

INDIKATOR

Danmarks score på gennemsigtighed i Tax Justice Networks Secrecy Index er 45, hvilket er en forbedring ift. 2018⁵⁶.

Tax Justice Networks *Financial Secrecy Index 2020* viser en gennemsnitscore for 49 europæiske lande og territorier tilknyttet Europa på 58,7. Det er en lille fremgang i gennemsigtighed fra 60,4 i 2018 og 63,8 i 2011 og er resultatet af de mange reformer, der er blevet gennemført efter pres fra civilsamfundet. Der er dog lang vej igen til finansiell gennemsigtighed.

Den danske selskabsskat er uændret 22%.

52) <https://www.worldbank.org/en/news/immersive-story/2020/11/09/reversing-setbacks-to-poverty-reduction-requires-nations-to-work-together-for-a-resilient-recovery>

53) <https://www.globaltaxjustice.org/en/latest/427-billion-lost-tax-havens-every-year>

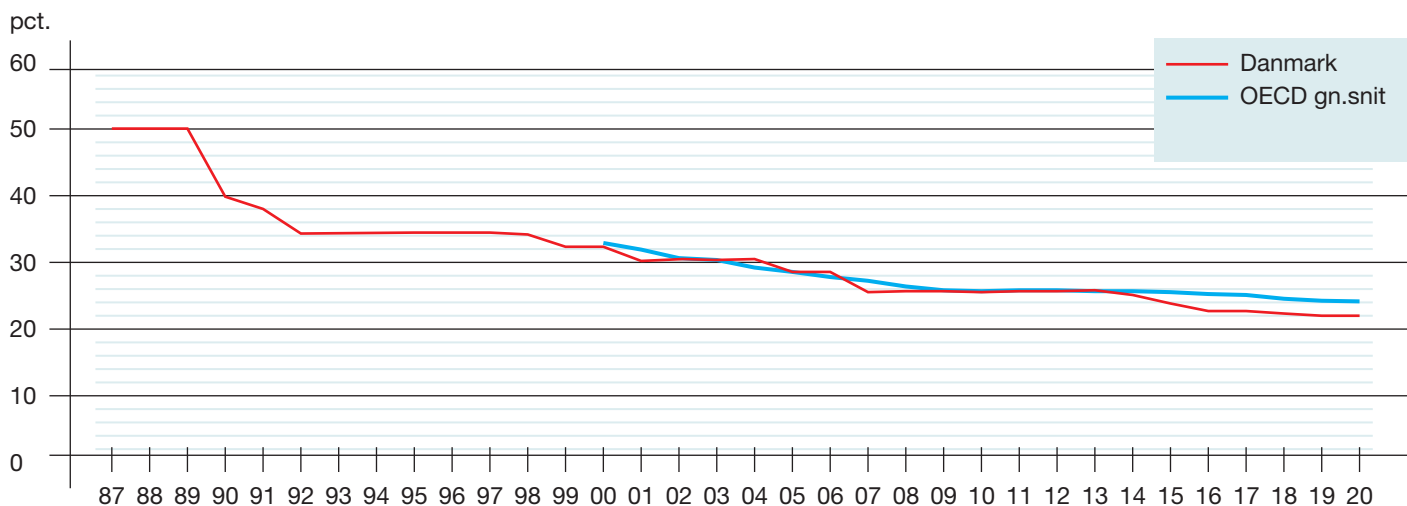
54) <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/12/11/what-is-real-and-what-is-not-in-the-global-fdi-network>

55) <https://fsi.taxjustice.net/PDF/Denmark.pdf>

56) <https://fsi.taxjustice.net/en/introduction/fsi-results>

DELMÅL 10.5: REGULER DE GLOBALE FINANSMARKEDER OG INSTITUTIONER BEDRE

FORMEL SELSKABSSKATTESATS, DANMARK OG OECD, 1985-2018

Anm.: OECD-gennemsnittet er et uvægtet gennemsnit.

Kilde: Skatteministeriet og OECD. <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/corporate-tax-statistics-second-edition.pdf>

ANBEFALINGER

- Danmark bør støtte tiltag nationalt og gennem EU, der sikrer en mere retfærdig beskatning af selskaber, og arbejde for en FN-baseret proces med ligeværdig deltagelse af udviklingslandene. Dette bør som minimum inkludere målsætninger om at udvikle en ambitiøs bund under selskabsskatten samt enhedsbeskatning af multinationale selskaber.
- Regeringen bør styrke tilsynet med hvidvask i den danske finanssektor samt afsætte midler til, at lave en etisk rangliste over danske banker gennem det såkaldte 'Fair Finans' initiativ
- Regeringen bør arbejde for en ambitiøs revision af EU's skattelyliste med sortlistning af lande med nul eller meget lav selskabsskat, samt hvis de hemmeligholder de reelle ejere af skuffeselskaber. Derudover bør regeringen styrke dets lovforslag om sanktioner mod skattelylande, så flere af verdens sande skattelylande inkluderes, herunder skattely i EU.
- Regeringen bør arbejde for et gennembrud i EU forhandlinger om åbenhed i store multinationale selskabers regnskaber, land for land.

DELMÅL 10.7: FLERE MIDLER TIL SÆRLIGT FOKUS PÅ SOCIAL DUMPING GIVER NYT HÅB

AF MARLENE SPANGER, GLOBAL REFUGEE STUDIES,
AALBORG UNIVERSITET OG LARS KOCH,
MELLEMFOLKELIGT SAMVIRKE

Til indfrielse af løftet om at føre en ansvarlig og velstyret migrationspolitik, som det lyder i delmål 10.7, er det afgørende med tiltag mod den sociale dumping i Danmark. Derfor var det glædeligt, at der med regeringens første finanslov for 2020 blev bevilliget 245 million kroner til formålet⁵⁷. Der har især været behov for en indsats mod social dumping i byggebranchen, hvor udenlandsk arbejdskraft sjældent arbejder på lige danske arbejdsvilkår og løn. Ifølge 3Fs undersøgelser er antallet af de såkaldte 48 timers-møder⁵⁸, steget drastisk fra 61 i 2010 til 415 i 2020⁵⁹, hvilket er et positivt skridt til bekæmpelse af social dumping.

En typisk udfordring for udenlandsk arbejdskraft er dårlige og overfyldte indkvarteringsmuligheder, hvilket blev udstillet under Corona-krisen med smitteudbrud omkring slagterierne. Udenlandske arbejdere bor typisk mange samlet i midlertidige containerboliger, hvilket umuliggør ordentlig hygiejne og isole-

ring ved smitte. Det fik regeringen til at indføre nye detaljerede retningslinjer for udenlandske medarbejderes boligforhold⁶⁰.

Til bekæmpelse af underbetalt arbejde og dårlige arbejdsforhold i Danmark er det glædeligt, at 2020 har budt på den første aftale om kædeansvar i dansk overenskomst. Aftalen mellem Kooperationen, arbejdsgiver- og interesseorganisationen for kooperative og socialøkonomiske virksomheder i Danmark og 3F sikrer, at hovedentreprenøren nu også tager ansvar for underentreprenørens misligholdelse af de indgående overenskomster på bygge- og anlægsområdet. Det er et afgørende løft i indsatsen mod social dumping i byggebranchen, at hovedentreprenøren tager ansvar hele vejen ned i kæden af underentreprenører og sender et klart signal om ansvar for ordentlige arbejdsforhold på det danske arbejdsmarked⁶¹.

Der er fortsat behov for yderligere indsats indenfor landbruget. EU-kommissionen har vedtaget en ændring i kommissionens udspil, som vil straffe modtagere af landbrugsstøtte, hvis de snyder med løn og arbejdsvilkår. Bøden vil blive udløst i de tilfælde, hvor landmænd bevidst underbetaler sine arbejdere samt ikke overholder regler om arbejdstid, ferie og arbejdstilladelser. EU-kommissionen kobler derved udbetaling af landbrugsstøtte sammen med sociale kriterier⁶².

2020 har også budt på en diskussion om Au-pair ordningen, der kritiseres for underbetaling og dårlige arbejdsvilkår, hvor forbrugere også er arbejdsgivere⁶³. Det er typisk velhavende familier i Danmark, som benytter ordningen. Incitamentet er ofte en billig hushjælp frem for kulturel udveksling, som ordningen oprindeligt var tænkt som. Undersøgelsen viser, at 81% af værtsfamilierne i 2018 havde en årlig indkomst på over 1 million kroner og ca. 89% af au-pairs kom fra det globale syd⁶⁴.

INDIKATOR

Nenstående tabel viser for 2019, før den nuværende regering tiltrådte, at Arbejdstilsynets antal af kontroller er stagneret. Der forekommer færre afgørelser om pålæg til udenlandske virksomheder, men en større andel af afgørelserne har en alvorlig karakter. Bevillingen til en indsats på området er stigende efter, at regeringen har givet området større prioritet.

57) https://fm.dk/media/18005/aftaler_om_finansloven_for_2020_a.pdf

58) 48 timers-møder er, hvor arbejdsgiver- og lønmodtagersiden hurtigt og inden for 48 timer, mødes i forsøg på at løse evt. udfordringer om løn- eller arbejdsforhold. Der skal fremlægges lønsedler, ansættelseskontrakter mm. for at sikre at overenskomsten overholdes. Hvis der er problemer, skal de søges løst med det samme.

<http://www.danskekommuner.dk/Debat/Active/Kadeansvar-og-48-timers-moder-et-bade-og/>

59) <https://fagbladet3f.dk/artikel/flere-sager-om-social-dumping-end-nogensinde-foer>

60) <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/hovedstadsomraadet/udenlandske-arbejdere-bor-trangt-i-skurbyer-smittefare-er>

61) <https://www.altinget.dk/arbejdsmarked/artikel/3f-og-kooperationen-kaedeansvar-i-ny-aftale-bekaemper-social-dumping>

62) <https://fagbladet3f.dk/artikel/eu-vil-straffe-landmaend-social-dumping>

63) <https://uim.dk/filer/nyheder-2019/evaluering-af-au-pair-ordning-tilrettet-03-03-2020.pdf>

64) <https://www.information.dk/telegram/2019/12/regeringen-overveje-au-pair-ordnings-fremtid-ny-rapport>

DELMÅL 10.7: FLERE MIDLER TIL SÆRLIGT FOKUS PÅ SOCIAL DUMPING GIVER NYT HÅB

TABEL 8. BEVILLINGER TIL OG KONTROL MED SOCIAL DUMPING

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ændring 2015-19
Arbejdstilsynets og Skattestyrelsens kontroller mod social dumping / år	9398	8400	7997	7934	8014		-15 %
Arbejdstilsynets afgørelser pålagt udenlandske virksomheder ift. social dumping	1146	1150	943	953	791		-31 %
Andel af afgørelser der er alvorlige (forbud og straksforbud)	79%	82%	89%	89%	95%		20 %
Bevillinger til myndighedsindsats hhv. Arbejdstilsyn, Skat og politi / mio. kr.	184	152	141	152	158	241	-17 %*

* For perioden 2015-20 er det en stigning på 31%

Kilde til tabel: <https://www.ft.dk/samling/20201/almde/REU/bilag/2/2256987.pdf>

Arbejdstilsynet; "Afrapportering af den fælles myndighedsindsats for ordnede forhold (social dumping) 2012-2019"

ANBEFALINGER

- Lovgivningen skal sikre rettigheder, arbejdsvilkår og overenskomstløn for udenlandsk arbejdskraft.
- Der skal videreudbygges en fælles myndighedskontrol med fokus på arbejdsgivere og mellemhandlere (formidlings- og vikarbureauer) indenfor social dumping, tvangsarbejde og udnyttelse af migrantarbejdere.
- Au pair-ordningen bør ændres, således at Au pairs får løn.

OPFORDRING

Vores rapport udgives samtidig med et vigtigt skæringspunkt for, hvilken retning uligheden vil gå. I efterdønningerne af Corona-epidemien går vi et mere lyst 2021 i møde med den nyudviklede vaccine, som det stærkeste våben mod sygdommen. Men som denne rapport viser, har krisen også haft dramatiske økonomiske og sociale konsekvenser.

Med Corona er det endnu engang blevet slået fast, hvor gensidigt afhængige vi er af hinanden fra globalt til lokalt plan. Hvilke valg vi træffer de kommende år er afgørende for, hvor meget uligheden vil falde eller stige.

Vi ser en tendens til, at velstående lande køber og reserverer størstedelen af de kommende Corona-vacciner. De lande, der får vacciner først, vil også hurtigere kunne få de økonomiske samfundshjul til at løbe rundt igen, imens udsatte grupper som sundhedsarbejdere i fattigere lande kommer bagerst i køen, da det kan tage flere år, før hele verden er vaccineret. Det skal ses oveni at pandemien allerede har sluttet fem års fremskridt i kampen mod den globale fattigdom og vi for første gang i årtier ser en stigning i antallet af mennesker, der lever i ekstrem fattigdom. Vi ser en stigning i den globale ulighed. Den typiske tendens ved kriser, som vi også så efterfinanskrisen, er, at det er de mest udsatte, der har sværest ved at komme tilbage ud af krisen igen.

Vi opfordrer til, at der handles på alle samfundsniveauer for at sikre, at uligheden ikke stikker af. Det gælder også i Danmark. Genopbygningen efter pandemien skal være grøn og retfærdig og de mange hjælpepakker og tiltag skal bidrage til, at reducere uligheden. Den indsats kræver maksimalt samfundssind, hvor ingen bliver peget fingre af eller ladt i stikken. Det er det eneste rigtige at gøre – både for de mest sårbare grupper, men også for vores alles interesse i, at bevare Danmark som et rigt og relativt lige samfund i social balance med lige muligheder for alle. Mere lige samfund er også mere modstandsdygtige overfor fremtidige kriser.

For at komme ud af kaos og kriser er det vigtigt at holde fokus på det, der samler. Verdensmålene er dét fælles samlingspunkt, som alle verdens ledere er enige om sætter retningen mod en mere bæredygtig verden. Vores rapport har givet status på, hvad der er vigtigst i en dansk kontekst for at opnå verdensmål #10 om mindre ulighed. Vi håber, det kan være til inspiration for regeringens fremtidige arbejde med Agenda 2030 og den nye handlingsplan for implementeringen af verdensmålene, der udkommer primo 2021. For det er først når alle er med i den bæredygtige udvikling, og ingen efterlades på perronen, at vi er helt på den anden side af krisen igen.

Ulighed i verden. Det er problemet. Derfor bringer vi mennesker sammen for at skabe fællesskab og forandring. Sammen med ActionAid kæmper vi i 45 lande for at styrke menneskerettigheder og udrydde fattigdom.

www.ms.dk

[@ActionAidDK](https://twitter.com/ActionAidDK)

Mellempfolkeligt Samvirke

[MellempfolkeligtSamvirke](https://www.instagram.com/MellempfolkeligtSamvirke)

**MELLEMFOLKELIGT
SAMVIRKE **